

JAK ZMINIMALIZOWAĆ KOSZTY ZWIĄZANE Z DŁUGIEM?

(odsetki, koszty procesu, koszty egzekucji komorniczej)

Wprowadzenie.

Każdy w ciągu życia dokonuje setek różnych płatności – rata kredytu, czynsz za mieszkanie, opłata za prąd, rata za telewizor, odroczone płatność za fakturę etc. Życie pisze różne scenariusze i zdarzyć się może – z wielu różnych powodów – że terminowa spłata zadłużenia będzie niemożliwa.

Nie ulega wątpliwości, że długi należy regulować. Jeżeli nawet nie na czas – to w ogóle. Nie można też dziwić się wierzycielowi, że chce odzyskać swoje pieniądze i podejmuje stosowne kroki w tym kierunku.

Pamiętać należy, że nieterminowe regulowanie długów powoduje powstanie dodatkowych kosztów po stronie dłużnika. Na koszty te składać się może wiele czynników, w zależności od etapu, na którym znajduje się windykacja długu. Jeżeli jednak mamy do czynienia z rozsądnym wierzycielem i uczciwym dłużnikiem możliwa jest minimalizacja tych kosztów. W ten sposób wilk będzie syty a owca stosunkowo cała.

Etap przedsądowy.

Każdy dług posiada swój termin płatności. Jeżeli termin ten minie dłużnik pozostaje w opóźnieniu, a wierzyciel może podjąć stosowne kroki celem dochodzenia swoich należności. Po stronie dłużnika pojawiają się natomiast pierwsze koszty dodatkowe związane z długiem w postaci odsetek za opóźnienie¹.

Ponadto jeżeli dług związany jest z transakcją handlową to zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy o terminach płatności w transakcjach handlowych wraz z powstaniem obowiązku zapłaty odsetek wierzycielowi przysługuje od dłużnika rekompensata za koszty odzyskiwania należności w równowartości 40 EUR.

Tabela 1. Koszty dodatkowe związanych z długiem na etapie przedsądowym.

odsetki tytułem opóźnienia	w przypadku konsumentów 7% w skali roku w przypadku przedsiębiorców 9,5% w skali roku
rekompensata za koszty windykacji	równowartość 40 EUR (ok. 175 zł) dotyczy wyłącznie przedsiębiorców

Pierwszym krokiem wierzyciela jest zazwyczaj wezwania do zapłaty. Nie pozostawiajmy wezwania do zapłaty bez odpowiedzi. Nawet jeżeli planujemy po prostu dokonać spłaty zadłużenia zawsze warto podjąć próbę kontaktu z wierzycielem. Będzie miał on wtedy świadomość, że dłużnik swój dług chce spłacić i nie powinien podejmować pochopnych ruchów (przedwczesne złożenie sprawy w sądzie). Z kolei w przypadku, gdy spłata długu

w bliskiej przyszłości nie jest możliwa rozsądna propozycja spłaty długu może przekonać wierzyciela, że nie warto składać pozwu do sądu, lecz poczekać na spłatę. Może to uchronić dłużnika przed powstaniem kolejnych kosztów dodatkowych związanych z długiem. Wprawdzie ostateczna decyzja co do propozycji spłaty i dalszych kroków zależy wyłącznie od wierzyciela jednak całkowity brak reakcji dłużnika na wezwanie do zapłaty z pewnością spowoduje podjęcie dalszych kroków, tj. skierowanie sprawy na drogę postępowania sądowego.

Pamiętać należy, że wierzycielowi zależy przede wszystkim na jego pieniądzu. Nie jest w jego interesie występowanie na drogę sądową. Jeżeli propozycja spłat będzie rozsądna i dłużnik dokona choćby częściowej spłaty pokazując szczerą chęć często możliwe jest polubowne zakończenie sprawy bez konieczności kierowania sprawy na drogę postępowania sądowego.

Etap sądowy.

Jeżeli etap przedsądowy (wezwanie do zapłaty) nie przyniósł skutku i dłużnik swojego długu nie spłacił a strony nie doszły do porozumienia co do odroczenia płatności, kolejnym etapem windykacji jest skierowanie sprawy na drogę postępowania sądowego. Na tym etapie windykacji pojawiają się koszty związane z opłatą od pozwu.

Tabela 2. Opłaty od pozwu.

wysokość długu	wysokość opłaty od pozwu
do 2.000 zł	30 zł
powyżej 2.000 zł do 5.000 zł	100 zł
powyżej 5.000 zł do 7.500 zł	250 zł
powyżej 7.500 zł do 10.000 zł	300 zł
powyżej 10.000 zł	5% wartości dochodzonego długu

Ponadto pojawić się mogą koszty związane z występowaniem w sprawie radcy prawnego lub adwokata, o ile wierzyciel skorzysta z ich usług. W przypadku długów pieniężnych sąd w zdecydowanej większości wypadków wydaje nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym albo upominawczym. Koszty związane z występowaniem w sprawie radcy prawnego lub adwokata w tego typu sprawach regulują stosowne rozporządzenia Ministra Sprawiedliwościⁱⁱ. Koszty te zróżnicowane są w zależności od wysokości długu dochodzonego przed sądem.

Tabela 3. Koszty zastępstwa w przypadku reprezentowania strony przez radcę prawnego lub adwokata w postępowaniu sądowym.

wysokość długu	koszty zastępstwa procesowego przy wydaniu nakazu zapłaty
do 500 zł	90 zł
powyżej 500 zł do 1.500 zł	270 zł
powyżej 1.500 zł do 5.000 zł	900 zł
powyżej 5.000 zł do 10.000 zł	1.800 zł
powyżej 10.000 zł do 50.000 zł	3.600 zł
powyżej 50.000 zł do 200.000 zł	5.400 zł
powyżej 200.000 zł	10.800 zł

Sąd wydając nakaz zapłaty informuje dłużnika, że w terminie 14 dni od jego doręczenia ma zasądzony dług zapłacić lub wnieść w tym terminie sprzeciw albo zarzuty. Jeżeli zasądzony dług nie istnieje lub dłużnik kwestionuje jego wysokość, termin zapłaty itp. zasadnym jest wniesienie sprzeciwu albo zarzutów. Pamiętać przy tym należy, że w przypadku skutecznego wniesienia sprzeciwu albo zarzutów od nakazu zapłaty zmianie ulegają koszty zastępstwa procesowego (tabela 3), które w takiej sytuacji kształtują się sposób wskazany w tabeli 4.

Tabela 4. Koszty zastępstwa w przypadku reprezentowania strony przez radcę prawnego lub adwokata w postępowaniu sądowym po skutecznym wniesieniu sprzeciwu albo zarzutów.

wysokość długu	koszty zastępstwa procesowego w przypadku skutecznego wniesienia sprzeciwu lub zarzutów od nakazu zapłaty
do 500 zł	120 zł
powyżej 500 zł do 1.500 zł	360 zł
powyżej 1.500 zł do 5.000 zł	1.200 zł
powyżej 5.000 zł do 10.000 zł	2.400 zł
powyżej 10.000 zł do 50.000 zł	4.800 zł
powyżej 50.000 zł do 200.000 zł	7.200 zł
powyżej 200.000 zł	14.400 zł

Wobec powyższego dłużnik powinien ocenić czy składanie sprzeciwu lub zarzutów od nakazu zapłaty, które nie mają szans na powodzenia a służyć mają jedynie przewlekłości postępowania jest w jego interesie.

Jeżeli składanie sprzeciwu albo zarzutów od nakazu zapłaty jest bezcelowe a dłużnik w terminie 14 dni od jego otrzymania długu nie spłaci wierzyciel może skierować sprawę do egzekucji komorniczej co wiązać będzie się z dalszymi kosztami.

Podobnie jak na etapie przedsądowym również na etapie sądowym (a w zasadzie już po wydaniu nakazu zapłaty a jeszcze przed wszczęciem egzekucji komorniczej) możliwe jest podjęcie próby polubownego zakończenia sprawy. Oczywiście spłata długu wraz z zasądzonymi kosztami dodatkowymi w terminie 14 dni od daty otrzymania nakazu zapłaty kończy sprawę. Nie zawsze jest to jednak możliwe. W takiej sytuacji warto podjąć próbę kontaktu z wierzycielem. Wierzycielowi zależy na odzyskaniu swoich pieniędzy i jeżeli uzna, że szybciej uzyska je na drodze polubownej niż poprzez wszczynanie egzekucji komorniczej powinien wyrazić zgodę na np. ratalne spłaty. Jak zwykle wszystko zależy od decyzji wierzyciela, jednak rozsądna propozycja spłat i pokazanie dobrej woli przez dłużnika (np. spłata znaczącej części zadłużenia) nierzadko wpływa na stanowisko wierzyciela.

Egzekucja komornicza.

Jeżeli z jakichkolwiek powodów dług przekazany został komornikowi sądowemu do egzekucji dłużnik musi liczyć się z kolejnymi dodatkowymi kosztami. Koszty te różnią się w poszczególnych sprawach w zależności od ilości korespondencji i rodzaju działań podjętych przez komornika (zapytania do ZUS-u i Urzędu Skarbowego, poszukiwanie pojazdów dłużnika, zajęcia rachunków bankowych itp.).

Jeżeli w toku postępowania egzekucyjnego sprawę wierzyciela prowadzi radca prawny lub adwokat pojawią się ponadto koszty związane z jego czynnościami. Koszty te – podobnie jak na etapie sądowym – uzależnione są od wartości długu. Pamiętać przy tym należy, że na tym etapie przez wysokość długu rozumie się całość egzekwowanej przez komornika należności, tj. dług główny wraz ze wszystkimi kosztami dodatkowymi, o których mowa wcześniej.

Tabela 5. Koszty zastępstwa w przypadku reprezentowania strony przez radcę prawnego lub adwokata w postępowaniu egzekucyjnym.

wysokość długu	koszty zastępstwa w postępowaniu egzekucyjnym
do 500 zł	30 zł
powyżej 500 zł do 1.500 zł	90 zł
powyżej 1.500 zł do 5.000 zł	300 zł
powyżej 5.000 zł do 10.000 zł	600 zł
powyżej 10.000 zł do 50.000 zł	1.200 zł
powyżej 50.000 zł do 200.000 zł	1.800 zł
powyżej 200.000 zł	3.600 zł

Dodatkowo komornikowi przysługują opłaty od każdej wyegzekwowanej złotówki w stawkach według ustawy o komornikach sądowych i egzekucjiⁱⁱⁱ. Stawki te zróżnicowane są w zależności od sposobu w jaki komornik wyegzekwował środki.

Tabela 6. Stawki opłat komorniczych.

świadczenia pieniężne co do zasady	15% egzekwowanej kwoty
opłata minimalna	1/10 przeciętnego wynagrodzenia, tj. ok. 390 zł
opłata maksymalna	30-krotność przeciętnego wynagrodzenia, tj. ok. 116.994 zł
świadczenia pieniężne egzekwowane z: - rachunku bankowego - wynagrodzenia za pracę - świadczeń ZUS	8% egzekwowanej kwoty
opłata minimalna	1/20 przeciętnego wynagrodzenia, tj. ok. 195 zł
opłata maksymalna	10-krotność przeciętnego wynagrodzenia, tj. ok. 38.998 zł

Jak widać ustawa uzależnia wysokość opłaty komorniczej od źródła, z którego komornik uzyskał środki pieniężne. Skoro dług już powstał i trafił na etap egzekucji komorniczej, a dłużnik posiada środki pieniężne to w pewnych sytuacjach, po odpowiedniej analizie stanu sprawy możliwe jest pokierowanie egzekucją w taki sposób, by chociaż zminimalizować koszty naliczone przez komornika (do najniższej obowiązującej stawki, tj. 8%). Oczywiście optymalizacja w tym zakresie nie zawsze będzie możliwa. Pamiętać należy też, że skuteczność tego typu działań widoczna może być dopiero przy większych kwotach egzekwowanych należności.

Dłużnik musi mieć też świadomość, że wyegzekwowanie przez komornika np. 1.000 zł z rachunku bankowego nie spowoduje spłaty 1.000 zł długu u wierzyciela. W pierwszej kolejności zaspokojone zostaną koszty uboczne (koszty sądowe, koszty egzekucji, odsetki)

a dopiero w ostatniej kolejności dług właściwy. W praktyce prowadzić to może do sytuacji, w których pomimo wyegzekwowania od dłużnika znaczących kwot dług właściwy nie zmalął nawet o złotówkę.

Podsumowanie.

Niespłacony w terminie dług to zawsze kłopot. Pamiętać jednak należy, że kłopoty nie rozwiązują się od odłożenia ich do szuflady. Wręcz przeciwnie, w takiej sytuacji kłopoty wręcz rosną.

Dłużnik może – i powinien – podjąć odpowiednie kroki w celu minimalizacji kosztów dodatkowych związanych z długiem. Konieczna jest do tego jednak dobra wola z jego strony i chociaż minimalna aktywność. Jeżeli dłużnik nie czuje się na siłach by samodzielnie dokonać analizy sprawy i podjąć stosowne kroki (czy to ze względu na zawłość przepisów czy to ze względu na osobiste podejście do powstałego długu) może zwrócić się o pomoc do specjalisty – np. radcy prawnego. Zwłaszcza, gdy do czynienia mamy ze znaczącymi kwotami zadłużenia.

radca prawny Mateusz Data

Leszno, dnia 30 czerwca 2016 r.

ⁱ Więcej o odsetkach do przeczytania w artykułach dostępnych na www.mateuszdata.pl/#publikacje lub bezpośrednio pod adresami: http://www.mateuszdata.pl/01_www.mateuszdata.pl_odsetki_ustawowe.pdf i http://www.mateuszdata.pl/02_www.mateuszdata.pl_odsetki_ustawowe_uzupelnienie.pdf.

ⁱⁱ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015.1804) i Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2015.1800).

ⁱⁱⁱ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz.U.2015.790).